

NOTA

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Nota bestemd voor

- CS
- HACIV
- HAO
- HAVI
- HAMIDKL
- HAMIDKLu
- HAMIDKM

Nummer
DIS97002747

Datum
13 juni 1997

Onderwerp:
Inlichtingenbulletin

1. Hierbij doe ik U toekomen Inlichtingen-Bulletin nr.22/97 van de MID.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

mr.
Brigade-generaal

Bijlagen

- 1 -

Opsteller

drs

Doorkiesnummer

070-3186967

INLICHTINGEN-BULLETTIN NR.: 22/97
(12 juni 1997)

Onderwerpen :

Rusland	: perspectieven wapenexport
Irak	: situatie in de strijdkrachten
Burundi	: onderhandelingen verlopen moeizaam

RUSLAND

Perspectieven wapenexport mogelijk minder gunstig dan gedacht

De Russische wapenexport vertoont sinds 1994 een stijgende lijn. Rusland was in 1996, na de VS, vermoedelijk de grootste wapenexporteur ter wereld. Er zijn evenwel aanwijzingen dat de Russische wapenexport op de lange termijn zal teruglopen of op zijn minst zal stagneren. De twee belangrijkste afnemers van Russische wapens, China en India, zijn bezig om - overigens met Russische steun - hun defensie-industrie te moderniseren om op termijn minder afhankelijk te worden van import. Russische bedrijven werken hieraan mee omdat zij op korte termijn inkomsten nodig hebben. Het staat te bezien of het uiteindelijk in het voordeel van Rusland is om licenties aan het buitenland te verkopen, zoals dat recentelijk heeft plaats gevonden aan Iran voor de productie van vliegtuigmotoren. Voor sommige andere afnemers, bijvoorbeeld Zuid-Korea, Hongarije en Slowakije, geldt dat zij in Rusland wapens kopen omdat Moskou op deze wijze oude Russische of Sovjet schulden af kan lossen. Voor de betrokken landen zijn wapenaankopen vaak de enige manier om nog iets van hun geld terug te zien. Bijkomend probleem voor de toekomst van de wapenexport is dat de financiering van nieuwe ontwikkelingsprogramma's erg problematisch is.

Van officiële zijde wordt in Rusland echter benadrukt dat de wapenexport een goede toekomst heeft. Zo hoopt Rusland al binnen afzienbare termijn de VS als belangrijkste wapenleverancier in de wereld voorbij te streven. Wellicht zal de Russische regering meer geld beschikbaar stellen voor research & development (R&D), waarbij de schaarse middelen zeer gericht zullen worden besteed ten behoeve van het ontwikkelen van enkele voor export bestemde high-tech wapensystemen. Op R & D ten behoeve van de eigen krijgsmacht wordt intussen gekort.

IRAK

Situatie in de strijdkrachten

De materiële en personele situatie in de Iraakse strijdkrachten is sinds het einde van de Golfoorlog van 1991 verder verslechterd. De onderhoudsstatus van het meeste materieel is, ondanks regelmatige reparatiecampagnes, vanwege een tekort aan reserve-onderdelen en grondstoffen zeer slecht. Dientengevolge is een groot deel van het materieel niet bruikbaar en vindt er slechts in beperkte mate training plaats. Bij de luchtstrijdkrachten is een groot deel van de gevechtsvliegtuigen, waaronder alle MIG-29 FULCRUM's, momenteel vanwege een gebrek aan reserve-onderdelen niet inzetbaar.

Ook het moreel van de troepen is vanwege de slechte materiële situatie en de grote mate van corruptie zeer laag. Omkoping, met name door officieren, is aan de orde van de dag en wordt nauwelijks bestreden. Hierdoor is de verwijdering tussen officieren en manschappen nog verder toegenomen en is er sprake van een groeiend aantal deserties.

De aanhoudende economische malaise, de voortdurende VN-sancties en de desinteresse van het Iraakse regime voor het lot van "de gewone man" bieden voorlopig weinig uitzicht op een verbetering van deze situatie. De Iraakse strijdkrachten kunnen momenteel dan ook op geen enkele wijze de territoriale integriteit van hun land waarborgen en zijn slechts in staat tot relatief kleine militaire operaties, zoals medio 1996 in Noord-Irak plaatsvonden. In geval van handhaving van het huidige VN-sanctieregime zal de materiële en personele situatie in de Iraakse strijdkrachten blijven verslechteren. Het moge duidelijk zijn dat de, vooral in het Westen veelal overschatte, regionale militaire dreiging van Irak, met name in relatie tot Iran, aanzienlijk is gereduceerd.

BURUNDI

Onderhandelingen verlopen moeizaam

President ██████ van Burundi heeft onlangs verklaard dat een dialoog tussen de strijdende partijen in gang is gezet. In Rome worden onder auspiciën van een vredesorganisatie (Sant Egidio) besprekingen gevoerd met onder meer de (belangrijkste extremistische) Hutu-groepering Nationale Raad voor de Verdediging van de Democratie (CNDD). Het overleg tot verzoening zou behalve een staakt-het-vuren onder meer de hervorming van het ambtenaren- en gerechtelijk apparaat alsook het door Tutsi's gedomineerde leger behelzen. Daarnaast zijn volgens ██████ verzoeningscampagnes in het land uitgevoerd en zullen binnen afzienbare tijd een nationaal dialoog en onderhandelingen tussen alle partijen plaatsvinden.

De (grootste) Tutsi-partij UPRONA heeft de vredesbesprekingen met de CNDD echter verworpen en (gematigde Tutsi) ██████ van hoogverraad beschuldigd. UPRONA beticht (militante) Hutu-bewegingen van genocide tegen de Tutsi's en heimelijke samenwerking met Hutu-meerderheidspartij FRODEBU. Tutsi's hebben in de hoofdstad Bujumbura betogingen gehouden tegen onderhandelingen met de CNDD en het ontslag van ██████ geëist. De CNDD blijft voorstander van een

[REDACTED]

voortzetting van de Rome-onderhandelingen maar verzet zich tegen een verbreding van het dialoog. FRODEBU daarentegen wil besprekingen over het herstel van de democratie in regionaal verband voeren, te weten in het zogenaamde Arusha-overleg onder leiding van de voormalige Tanzaniaanse President [REDACTED]. Volgens [REDACTED] zal Arusha inzake het conflict in Burundi primair het overlegforum blijven. In dit kader heeft [REDACTED] verklaard dat de inspanningen van [REDACTED] tot een dialoog tussen betrokken partijen onvoldoende zijn geweest. [REDACTED] overweegt derhalve de instelling van een wapenembargo en reisrestricties tegen het land.

Toenadering en verzoening tussen de strijdende partijen in Burundi zullen gezien de, mede op etnische gronden gebaseerde, ver uiteenlopende standpunten uitblijven. Voor de (extremistische) Tutsi's die het land domineren is een daadwerkelijke deling van de macht met de Hutu's niet bespreekbaar. De Hutu-groepering CNDD zal de besprekingen mogelijkwijs aanwenden om tijd te winnen ter versterking van haar positie. Ook in regionaal opzicht blijft in toenemende mate twijfel bestaan over een vreedzame oplossing van het slepend conflict in Burundi. Vooral met Tanzania zijn de spanningen door met name de toestroom van merendeel Hutu-vluchtelingen, toegenomen. In het grensgebied Burundi-Tanzania verblijven inmiddels ongeveer 300.000 vluchtelingen waaronder (gewapende) Hutu-milities. Tanzania zou (politieke) Hutu-activiteiten tegen Burundi toestaan. Burundi heeft in dit kader verklaard dat het Zaïre-syndroom overal in de regio uitgevoerd kan worden. Tanzania zal bij grensoverschrijding van Burundi krachtdadig reageren.

De druk op [REDACTED] zal derhalve mede door verdere verslechtering van de sociaal-economische omstandigheden in het land, toenemen. Door de voortdurende gewelddadigheden is het aantal ontheemden in Burundi inmiddels opgelopen tot meer dan 600.000, waarvan ongeveer de helft in door de regering uit veiligheidsoverwegingen ingestelde hergroeperingskampen is ondergebracht. Een nationale oplossing op afzienbare tijd blijft een vaag streven. Vooral bij uitblijven van constructief overleg en verdere escalatie van het geweld kan een (eenzijdig) ingrijpen van buurlanden plaatsvinden dan wel wederom de vraag om een internationale interventie op tafel brengen.